

Научните степени и научните звания България – време за промяна

Акад. Петър Ст. Кендеров

Използвани понятия

Научна степен

Образователна и Научна степен "доктор"

"Доктор на науките" Научно звание (квалификационен ценз)

Научна длъжност

Доцент (Ст. н. с. II ст) Професор (Ст. н. с. I ст)

Промяна в структурите:

Сега:	Предлага се:
ВАК	НАА (Национална Атестационна Агенция)
Президиум на ВАК	Висш атестационен съвет - ВАС
Научни комисии	Атестационни съвети
Постоянен Специализиран научен съвет	Временно научно жури (само за разглеждане на една процедура)

Промяна в научните звания:

Сега:	След промяната:
Званието силно обвързано с длъжността Организацията, обявила конкурса, е длъжна да назначи избрания от ВАК кандидат	Пълно разделяне на званието от длъжността НАА дава званието след атестация (без връзка с конкурс) Организацията, обявила конкурса за научна длъжност, прави избора на подходящия кандидат.

Промяна в научните звания:

Сега:	След промяната:
Доцент (ст.н.с. II ст.) (едновременно и звание и длъжност)	Първа хабилитация (звание дава се от НАА) Доцент (ст.н.с. II ст.) (длъжност, дава се от организацията след конкурс)
Професор (ст.н.с. I ст.) (едновременно и звание и длъжност)	Втора хабилитация (звание: дава се от НАА) Професор (ст.н.с. I ст.) (длъжност, дава се от организацията след конкурс)

Промяна в научните степени:

Сега:	След промяната:
Образователна и научна степен "Доктор"	Степента се запазва. Предлагат се промени в начина на даване на степента
Научна степен "Доктор на науките"	Степента се запазва. Предлагат се промени в начина на даване на степента

Без промяна в научните длъжности

Доцент (ст. н. с. II ст.) Професор (ст. н. с. II ст.)

Заемат се след конкурс, обявен и проведен от съответната организация

Промяна в процедурите:

Образователната и научна степен "доктор" се дава от организацията, провеждаща докторантурата, при засилено присъствие на външни екзаминатори в Изпитната комисия;

Научната степен "доктор на науките" се дава от Национална атестационна агенция по предложение на назначено за целта "еднократно" Научно жури.

Докторантурата:

Защитата се провежда от организацията, където се провежда докторантурата. Изпитната комисия се назначава от ректора (ръководителя) на организацията. Половината членове на изпитната комисия и председателят ѝ се предлагат от Националната атестационна агенция (НАА)

Докторантурата:

Решението на Изпитната комисия е окончателно;

Гласуването е явно. Рецензиите и становищата на членовете на Изпитната комисия се публикуват в Интернет

Дипломата се вписва в национален регистър, поддържан от НАА

Промени в процедурата при научна степен "Доктор на науките"

За всяка процедура се назначава отделно Специализирано научно жури (СНЖ), което прави предложение пред Атестационен съвет (АС) на НАА за даване или отказване на званието;

Ако АС приеме предложението на СНЖ, решението (за даване или отказ) е окончателно;

В противен случай - решава Висшия атестационен съвет (ВАС)

Научните звания: първа и втора хабилитация (търсят се имена)

Дават се от НАА въз основа на атестация по определени критерии;

Атестацията - по желание на кандидата,

без обявяване на конкурс и без хабилитационен труд;

Успешната атестация дава права на "хабилитирано лице" и не е свързана със заемане на нова научна длъжност.

Права на хабилитираните:

След първа хабилитация, независимо от заеманата длъжност лицето може:

Да участва в конкурс за длъжност Доцент (ст. н. с. II ст.)
Да ръководи докторанти
Да е член на научен съвет (с право на глас)
Да е рецензент по процедури
Да е ръководител на проекти

Права на хабилитираните:

След втора хабилитация, независимо от заеманата длъжност лицето може:
Да участва в конкурс за длъжност Професор (ст. н. с. I ст.)
Да ръководи докторанти
Да е член на научен съвет (с право на глас)
Да е рецензент по процедури
Да е ръководител на проекти

Права на институциите:

При акредитация на институциите, лицата с научно звание се считат за
Доценти (ст. н. с. II ст.), ако имат първа хабилитация
Професори (ст. н. с. I ст.), ако имат втора хабилитация

Преходни разпоредби:

Досегашните доценти и ст.н.с. II ст. автоматично получават Първа хабилитация
Досегашните професори (ст.н.с. I ст.) автоматично получават Втора хабилитация

Промени в процедурата при хабилитация (първа и втора)

За всяка процедура се назначава отделно Хабилитационно научно жури (ХНЖ),
което прави предложение пред Атестационен съвет (АС) на НАА за даване или
отказване на званието;
Ако АС приеме предложението на ХНЖ, решението (за даване или отказ) е
окончателно;
В противен случай - решава Висшия атестационен съвет (ВАС)

Условия за даване на научно звание:

Въз основа на всички постижения и научни дейности, а не само в една научна
специалност
Публикации, цитати
Педагогическа дейност
Учебници и учебни помагала
Приложни дейности (иновации, патенти)
Други

Съотношение между степени и звания

Кандидатите за първа хабилитация трябва да имат степента "доктор"
Не е задължително кандидатите за втората хабилитация да имат степента "доктор
на науките"
Получилите степента "доктор на науките" автоматично получават и Втора
хабилитация

Промяна в процедурите и изискванията при длъжностите:

Доцентите и професорите се избират и назначават от организацията, обявила
конкурса за научна длъжност
До конкурса се допускат само кандидати, получили предварително съответното
научно звание:

Първа хабилитация - за доцент
Втора хабилитация - за професор

Защо е необходима промяната?

Нови обществени отношения;
Дефицит на приложна наука;
Нова роля на науката в обществото;
Нов характер на световната наука;
Логически недостатъци на нормативната уредба.

Задоволително ли е съществуващото положение?

Ползата от науката може да е много по-голяма.
Интердисциплинарните и приложни изследвания са недооценени
Ощетени са институциите
Ощетени са учените (особено младите и неутвърдените)

Кой е основният въпрос?

Как да се дават званията и степените? или
Защо да се дават степените и званията?

Друг важен въпрос:

За какво всъщност е даването на степените и званията: признание и награда за минали постижения на отделния учен или Средство за поощряване и насочване на цялостния научен процес

Какво искаме да постигнем?

Промяна в отношението към интердисциплинарните изследвания.
Промяната в нагласите на учените към приложенията на науката.
Реформа на институциите "отвътре и отдолу", чрез ново съдържание на дейностите и чрез преосмисляне на ролята на науката в обществото

Основни инструменти за поощряване на учените:

Научни степени:

Образователна и научна степен "Доктор" (успешен завършек на "подготовката за учен")
Доктор на науките (свидетелство за "изтъкнат учен")
Чрез степените се поощрява развитието на науката

Основни инструменти за поощряване на учените:

Научни звания:

Първа хабилитация ("Хонорован доцент") Втора хабилитация ("Хонорован професор")
Научните звания - квалификационен ценз, годност за извършване на определени дейности (Habilis = годен, хабилитиран)
Поощряване на интердисциплинарността и приложенията на науката;
Контрол на равнището на учените

Основни инструменти за поощряване на учените:

Научни длъжности:

"Доцент" ("ст. н.с. II ст") Професор ("ст. н.с. I ст")
Онова, което човек върши и за което получава заплата; Поощряване на интердисциплинарността Повишаване отговорността на институциите

Принципи за оценка:

Компетентност

Ad hoc журитата са по-подходящи от постоянните Специализирани съвети
Интердисциплинарните разработки ще се оценяват по-адекватно

Справедливост

За сравними постижения да се дават сравними степени и звания;

Общовалидни критерии; само журитата не стигат!

“Вторични” промени:

Признаването на компетентност по ЕДНА специалност (шифър) от

Класификацията на специалностите на учените в България сега съпровожда всяка процедура за даване на степени и звания; Предлага се това да остане само при даване на научни степени, а хабилитацията да е възоснова на всички постижения (не само в една специалност).

Промени в признаването на компетентност по специалност

Признаването на компетентност по специалност може да става и отделно от защитата на научна степен. Прави се от Атестационен съвет към Националната агенция по атестация възоснова на представени публикации и други материали.

Призив:

Поддържайте идеята за промяна на Закона за научните степени,
научните звания и научните длъжности!

Това ще извиси ролята на науката в обществото

Ще повиши отговорността на институциите

Ще има на кого да предадем факела на знанието

Благодаря за вниманието.